

Vážené kolegyně a kolegové,

mnozí popisují, od dob Herodota či Marka Pola, co viděli a zažili na zastávkách svých cest. Že samotný čas strávený na cestě může stát za popis, víme od Kerouacka, následovaného četnými road movies. Cesty vedou někudy někam, lidé se chovají v různých zemích různě, čas na cestách, tu rychlejších, tam pomalejších, můžeme věnovat třeba i malé transkulturní geograficko-behaviorální studii.

Na silnicích strávím více času, než bych si přál. Vezem, raději na kole, také za volantem, v různých zemích, v různých situacích. Vloni jsem si půjčil bicykl v malém univerzitním městě Bloomington v Indianě. Zastavil jsem na křižovatce před značkou STOP. Postupně, pomalu a potichu přijížděla osobní auta z ostatních tří směrů – a zastavila. Po chvíli čekání mne jejich řidiči zdvořilými gesty začali ponoukat, abych jel. Nechápal jsem, oni čekali, tak jsem tedy jel. Ohlédl jsem se a viděl, že STOP bylo ze všech čtyř směrů. Až potom jsem pochopil, že si přednost dávají navzájem, v pořadí, jak dojezí na křižovatku. Nejdříve jede první z jednoho směru, pak první z druhého atd. Minimální regulace, systém vyžaduje toleranci a vzájemný respekt, jinak by nefungoval. Nikde jsem se necítil na kole tak bezpečně, jako v USA. Po roce, opět v malém americkém městečku, ve stejné situaci, avšak za volantem, jsem byl nesvůj. Kdy mám jet, kdy mám dát přednost? Na našich silnicích jsem se takovému chování nenaučil.

Ve Francii se na silnici musíte prosadit. Zejména ve velkých městech do vedlejšího jízdního pruhu pojedete tak, že do něj najedete. Nikdo vám nedá přednost, ale když už tam jste, aspoň čumákem auta, pustí vás. Když nenajedete, mohli byste jezdit na kruhovém objezdu dokola až do vyčerpání paliva či řidiče. Sem tam nějaká odřená či promáčklá karoserie se nepočítá. Se svojí starou, ze všech stran otřískanou škodovkou, jsem budil respekt, když jsem si pořídil lepší auto, začal jsem se bát já.

Jízdu na kole v teplém tropické dešti jsem si užil v Na Thrang, přímořském městě nedaleko od Saigonu. Moderní neurologii v barvách Světové neurologické federace jsme učili hlavně dopoledne, odpoledne jsme asi měli trávit na plážích – ale za celé tři dny našeho pobytu nepřestalo pršet. V mokřích šortkách, brýle trochu chráněné štítkem na čele, který byl původně míněn jako ochrana před sluncem, jsem brázdil ulice města velkého asi jako Brno. Vidět život zblízka bylo velmi zajímavé, ale nejvíce mne fascinoval pohyb na silnicích. Tisíce malých motocyklů v nepřetržitém a neuspořádaném chumlu, přerušovaném pouze červeným světlem (jediným pravidlem, které respektovali), někdy vezoucí celou rodinu nebo náklad dvakrát tak velký jako řidič, občas někdo v protisměru nebo napříč, bez pravidel, bez kolizí, nehod a nervozity.

Asi nejhorším zážitkem bylo řízení v Maroku. Ulice v Marakéši byly také zaplněné malými motocykly, navíc i auty, opět doprava nepřehledně řízená, avšak nikdo nás nikam nepustil, tlačili se na nás, houkali a pískali – nepříjemný zážitek. Abychom však nepodlehli předčasným generalizacím, skoro stejně špatně se mi dostávalo z Florencie, když jsem jel do Sieny (ale jinde v Itálii se mi řídilo docela dobře, podobně jako třeba v Tunisu).

Řízení v Česku známe asi všichni. Lepší než v Maroku, horší než v USA. Nervozita, nerespektování pravidel, agresivita. Ne všichni a ne všude, ale třeba na D1, v Brně nebo Praze velmi často. Na Slovensku podobně, navíc velká černá auta se zatemnělým skly předjíždějící zprava.

Jistě, nemůžeme generalizovat. Život v USA není ani zdaleka bez stresu, Vietnamci nejsou jenom ohleduplní. Přesto si myslím, že způsob, jak se projevujeme na cestách, vypovídá něco o mentalitě, nebo alespoň o konvencích, kterými se řídí komunikace uvnitř společnosti. Možná by nám neuškodilo více respektu k pravidlům, tolerance a smyslu pro fair play. Nejenom na cestách.

Na vaše příspěvky se i s redakční radou těší

prof. MUDr. Ivan Rektor, CSc.,
předseda redakční rady

Na motorce jezdí všude, i na hanojském trhu

Nákladní motocykl

prof. MUDr. Ivan Rektor, CSc.

1. neurologická klinika LF MU
a FN u sv. Anny
Pekařská 53, 656 91 Brno
rektor@fnusa.cz

